

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-91>

Голік Юрій, студент бакалаврату кафедри ТІМ ХДАДМ
(науковий керівник: кандидат мистецтвознавства, доцент В. В. Чечик)

УРНА як індикатор сучасної фотографії

Ключові слова: УРНА, сучасна фотографія, українське мистецтво, інституалізація фотографії.

Yurii Golik, BA student, KSADA

(academic mentor: Associate Professor at KSADA, PhD V. Chechyk)

UPNA as an indicator of contemporary photography

Abstract: The report gives a brief history of the emergence of UPNA (Ukrainian Photographic Alternative). The UPNA activities revealed the acute problem of institutionalization of modern Ukrainian photography and the need to create an alternative environment, independent of the established artistic dogmas, sources of influence, and ossified patterns in visual art dating back to Soviet times.

Key words: contemporary photography, Ukrainian art, UPNA, Ukrainian Photographic Alternative, institutionalization of photography.

Однією із знакових подій в українському фотомистецтві після заснування Національної спілки фотохудожників (1989) є виникнення у 2010 році «Української фотографічної альтернативи» (УРНА) як незалежної й вільної спілки молодих митців, націлених на експеримент. Ініціатором, засновником та ідеологом угруповання є митець, фотограф, куратор, один із яскравих представників Харківської школи фотографії Міша Педан, координуванням діяльності нової спілки займаються О. Ляпін, Р. Пятковка та К. Смолянинов. До групи окрім молодих фотографів доєдналися куратори, мистецтвознавці, галеристи, артменеджери й колекціонери.

З моменту свого заснування УРНА заявила про себе низкою потужних мистецьких подій. У 2018 році вийшла друком книга «УРНА: Made in Ukraine», яка представила 57 проєктів сучасних українських фотографів. Перша презентація книги відбулась на платформі паризького фотоярмарку – Paris Photo (2018). Друга – на однойменній виставці «УРНА: Made in Ukraine» в просторі АКТ (Арт-завод «Платформа», Київ). 2021 роком маркований наступний масштабний виставковий проєкт УРНА – «Чутливість», створений разом з кураторською групою «Мистецького Арсеналу» Олександром Соловйовим, Максимом Горбацьким та Соломією Савчук. На виставці було представлено понад 60 авторів, твори яких вирізняла масштабність задумів і різноманітність мистецьких практик. Проєкт «Чутливість» виявив мистецько-естетичний зріз сучасної української фотографічної культури й зазначив новітні тенденції її розвитку, як: звернення до тілесного дискурсу, рефлексія на соціальні потрясіння, з'єднання реального і нереального, звернення до субкультурних тенденцій тощо. Протягом десятиріччя УРНА відкривала й підтримувала нові

Section 4. Problems of modern art and art management

імена (наприклад, С. Мельниченка, засновника власної школи фотографії МУРН).

Діяльність УРНА виявила гостру проблему інституалізації сучасної української фотографії й потребу в створенні альтернативного середовища, незалежного від усталених форм розвитку й джерел впливу, а також закостенілих патернів у візуальному мистецтві, що тягнулись з радянських часів.

Таким чином, впродовж десятиліття формат УРНА трансформувався із локального «альтернативного» у «репрезентативний» простір, націлений на світові виміри і контексти. Як альтернативна платформа УРНА дозволила ліквідувати монополію на фотографічне мистецтво, створену НСФХУ, і значно розширити рамки мистецьких практик. УРНА генерує нові смисли в українські та міжнародні виставкові проекти, транслює актуальні мистецькі практики України на світову спільноту.

